

Struktura slovníku

PLIN035: Počítačová lexikografie

František Kovařík

Experiment – závěr

Kolikrát denně používáte internetové
slovníky?

Opáčko

Ruční sazba knih.

→ Počítačová sazba knih.

→ → DWS a slovníky na počítači.

Dnes to bude o...

... Micro a **makro**struktury.

Opáčko

Rozvržení mikro- a makrostruktury je
součástí...

Opáčko

Rozvržení mikro- a makrostruktury je
součástí...

... style guide.

makrostruktura

Výběr lexika.

Obsah.

Řazení hesel. Hnízdování.

Obsah tištěných slovníků

Co je na začátku?

Co je uprostřed?

Co je na konci?

Obsah

Předmluva.

Seznamy a rejstříky.

Popis struktury.

Přílohy.

Makrostruktura

Předmluva.

Seznamy a rejstříky.

Popis struktury.

Přílohy.

**Třeň = stať =
slovník.**

Není to ve slovníku, pak to

=> neexistuje!

vs.

=> není dobrý slovník!

Lexikum

Video: Black Adder and dr. Johnsson.

<https://youtu.be/hOSYiT2iG08?feature=shared>

Slovník...

... nikdy nebude dokonale obecný.

Řídí se uživatelem

nebo užitím.

Uživatel dnes

Lexikum dnes

Z korpusů → obrovské množství dat.

Co zahrnout → co nezahrnout?

(kniha)

(digitál)

Lexikum dnes

Z korpusů → mnohem aktuálnější trendy.

Posuv významu slov.

Posuv způsobu užití.

Norma vs. „exploitation“

Rozdíl mezi neologismem a okazionalizmem?

Norma vs. „exploitation“

Rozdíl mezi neologismem a okazionalizmem?

– Frekvence.

Norma vs. „exploitation“

Rozdíl mezi neologismem a okazionalizmem?

– Frekvence.

– Rozptyl (např. DF).

Norms and exploitations

Exploitations

→ cestina20.cz

Posuv významu

Posuv významu

International Journal of Languages, Literature and Linguistics, Vol. 8, No. 2, June 2022

Sarcastic Meaning of the Slightly Smiling Face Emoji from Chinese Twitter Users: When A Smiling Face Does Not Show Friendliness

Shiwei Wang

Abstract—In most cultures, the Slightly Smiling Face (😊, SSF) icon indicates friendliness and niceness. However, this SSF symbol in emoji may also indicate a negative meaning of sarcasm and irony to some Chinese social media users.

This research analyses the sentiment reflected in the use of the SSF emoji as used by Chinese users on Twitter and applies quantitative methods to investigate the linguistic and social constraints of the SSF emoji's negative variable from 2016 to 2020.

Results show that positive or negative emotional expression of SSF emoji is highly dependent on the content of the sentence and

positive emotions and feelings, like smileys, are the most popular categories [5], [6]. These emotive emojis are the most consistent in meanings because they represent the facial expressions of basic emotions like in the face-to-face conversation [7].

Some consider emojis have a potential to become the future lingua franca, a global language for the digital age [1], [7]. Others may disagree that emojis are actual words, let alone consider them as a language [8]. Nonetheless, emojis still demonstrate some linguistic properties in their patterns of usage. Schlobinski and Watanabe note in their early

Meaning of this Smiley

zdroj: r/China

Posuv významu

Posuv významu

„Zapnout“.

„Prezentace“.

Posuv významu

Vzpomenete si na něco vy?

Mezishrnutí – makrostruktura

Výběr lexémů podle:

1) Uživatele.

2) Používání.

3) Zaměření slovníku.

Heslář

Seznam hesel.

Řazení dle: oboru, typu, frekvence, ...

→ Elektronické vyhledávání.

Heslář

Varianty slov.

Víceslovné výrazy.

Části slov.

Vlastní jména.

Zkratky

...

Heslář

Achilles:

→ Achillova pata.

→ Achilles a želva.

~ struktura slovníkového hesla.

Headword

Entry

Headword

~ heslové slovo.

Entry

~ heslo.

Headword = lemma + POS.

K čemu je mikrostruktura?

K čemu je mikrostruktura?

Práce s prostorem.

Orientace pro čtenáře.

Tištěné slovníky

Co **nejvíc** informací

na co **nejmenším** prostoru.

Tištěné slovníky

Co **nejvíc** informací

na co **nejmenším** prostoru.

=> Spousta principů používaných dodnes!

Tištěné slovníky

Krátké definice.

Zkratky. Symboly. Odkazy.

Sekce. Oddělovače.

Problém: formulaicita

expectant: „characterised by expectations“

Problém: *formulaicity*

expectant: „characterised by **expectations**“

→ *expectation*: „the act or state of
expecting“

Problém: rekurzivita

“[Philip] Gove claimed he saved **80 pages** in the *Third* by using fewer commas.”

(S. Fatsis 2015,

o editoru *Merriam-Webster's Third International*)

Digitální slovníky

Co nejvíc informací?

Digitální slovníky

Co nejvíc informací...

... **stravitelných pro uživatele!**

Více místa =>

Definice: Více „vysvětlování“.

Více místa =>

Definice: Více „vysvětlování“.

expectant: „thinking that something pleasant
or exciting is going to happen“

Více místa =>

Více příkladů.

unpredictable

adjective

UK /,ʌn.pri'dɪk.tə.bəl/ US /,ʌn.pri'dɪk.tə.bəl/

Add to word list

B2 likely to change suddenly and without reason and therefore not able to be predicted (= expected before it happens) or depended on:

- *The weather there can be unpredictable - one minute it's blue skies and the next minute it's pouring rain.*
- *The hours in this job are very unpredictable - you sometimes have to work late at very short notice.*

+ More examples

Trendy mikrostruktury

nazdar **citosl.**

1. (při shledání) **hello, hi, hullo**

2. **no nazdar** (iron.) (nelibost) **oh dear, (BrE) blimey, (Ježíši) Jesus**

do* **How do you do?** (form.) **Těší mě., Dobrý den.** (při prvním setkání), (hovor.) **Nazdar.**

zdroj: Lingea.cz

Trendy mikrostruktury

zdroj: [Lingea.cz](https://www.lingea.cz)

Co patří do mikrostruktury?

Co patří do mikrostruktury?

Sekce.

Info o lemmatu.

Oddělovače.

Morfologie.

Menu.

Význam. Příklady.

Mikrostruktura: Info o lemmatu

Homonymie.

Výslovnost.

Varianty.

Mikrostruktura: morfologie

POS, gramatika.

Ohýbání.

Dělení slova.

Gramatika

Olymp, -u m. (6. p. -u)

Dělení slova

un-cle

Významy

Číslované.

Slovní spojení. Užití.

Definice.

Tezaurus.

Vysvětlivka.

Poznámka k užití.

Příklady.

Překlad. Obrázek.

Co patří do mikrostruktury?

Etymologie.

Příznaky.

Frekvence.

...

Příznaky

Obor. Oblast. Styl.

Užití. Čas. Četnost.

Rozdělení

Gramaticky. x Významově.

haunt ► **verb** [with obj.] (of a ghost) manifest itself at (a place) regularly: *a grey lady who haunts the chapel.*

■ (of a person or animal) frequent (a place): *he haunts street markets.*

■ be persistently and disturbingly present in (the mind): *the sight haunted me for years.*

■ (of something unpleasant) continue to affect or cause problems for: *cities haunted by the shadow of cholera.*

► **noun** a place frequented by a specified person: *the bar was a favourite haunt of artists of the time.* [. . .]

ODE-2 (2003) entry

haunt ► (of a ghost) **verb** [with obj.] manifest itself at (a place) regularly: *a grey lady who haunts the chapel.*

► (of a person or animal) **verb** [with obj.] frequent (a place): *he haunts street markets.* ■ **noun** a place frequented by a specified person: *the bar was a favourite haunt of artists of the time.*

► be persistently and disturbingly present in (the mind) **verb** [with obj.]: *the sight haunted me for years.*

► (of something unpleasant) **verb** [with obj.]: continue to affect or cause problems for: *cities haunted by the shadow of cholera.* [. . .]

ODE-2 (2003) entry re-ordered

Úrovně rozdělení

Jedna úroveň. x Více úrovní.

necessary (...) *adj* **1** needed to achieve a certain desired effect or result; required. **2** resulting from necessity; inevitable; *the necessary consequences of your action*. **3** Logic. **3a** (of a statement, formula, etc.) true under all interpretations or in all possible circumstances. **3b** (of a proposition) determined to be true by its meaning, so that its denial would be self-contradictory. **3c** (of a property) essential, so that without it its subject would not be the entity it is. **3d** (of an inference) always yielding a true conclusion when its premises are true; **3e** (of a condition) entailed by the truth of some statement or the obtaining of some state of affairs. ♦ Compare **sufficient** (sense 2). **4** Philosophy. (in a nonlogical sense) expressing a law of nature [...]

necessary (...) *adj* **1** needed to achieve a certain desired effect or result; required. **2** resulting from necessity; inevitable; *the necessary consequences of your action*. **3** Logic. (of a statement, formula, etc.) true under all interpretations or in all possible circumstances. **4** Logic. (of a proposition) determined to be true by its meaning, so that its denial would be self-contradictory. **5** Logic. (of a property) essential, so that without it its subject would not be the entity it is. **6** Logic. (of an inference) always yielding a true conclusion when its premises are true; **7** Logic. (of a condition) entailed by the truth of some statement or the obtaining of some state of affairs. ♦ Compare **sufficient** (sense 2). **8** Philosophy. (in a nonlogical sense) expressing a law of nature [...]

Uspořádání významů

Historicky.

Podle frekvence.

Sémantické pořadí.

zombie /.../ *n.* & *v.* [...] *n.* **1** Orig., a snake-deity in voodoo cults of or deriving from W. Africa and Haiti. Now (esp. in the W. Indies and southern US) a soulless corpse said to have been revived by witchcraft. E19. **2** A dull, apathetic, unresponsive, or unthinkingly acquiescent person. colloq. M20 [...]

New Shorter Oxford Dictionary (1993)

zom|bie /.../ zombies **1** You can describe someone as a **zombie** if their face or behaviour shows no feeling, understanding or interest in what is going on around them. □ *Without sleep you will become a zombie at work.* **2** In horror stories and some religions, a **zombie** is a dead person who has been brought back to life.

N-COUNT

N-COUNT

COBUILD-5 (2006)

Přehled

Lexikum se neustále mění.

Přehled

Lexikum se neustále mění.

Makrostruktura: Od největších k menším.

Přehled

Lexikum se neustále mění.

Makrostruktura: Od největších k menším.

Mikrostruktura: Od nejmenších k větším.

Úkol

- 1) Ve Sketch Engine vytvořte nový webový korpus s alespoň 5 miliony slov.
- 2) V korpusu vytvořte 3 nová pravidla pro sketchovou gramatiku. (Nechť dávají z hlediska lingvistiky smysl!)